

1. İslam'da Hac İbadeti ve Önemi

Hac: Şartları tutan Müslümanların yılın belirli günlerinde (*hicrî aylardan zilhicce ayında*) dinimizce önemli kabul edilen Kabe, Arafat ve çevresindeki yerleri ibadet niyetiyle ziyaret etmesidir.

Hac, farz bir ibadettir.

Hac hicretin 9. yılında farz kılınmıştır.

Hac, hem beden hem de mal ile yapılan bir ibadettir.

"... Gücü yetenlerin o evi (Kabe'yi) haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır..." (Al-i İmran suresi, 97. ayet)

Hac kimlere farzdır:

- * Müslüman olanlara
- * Akıl sahibi olanlara
- * Ergenlik çağına girmiş olanlara
- * Ekonomik durumu iyi ve yeterli olanlara
- * Sağlığı hac için elverişli olanlara
- * Özgür olanlara
- * Bulaşıcı hastalık, terör veya savaş gibi yol güvenliğini tehlikeye düşürecek bir durumla karşı karşıya olmayanlara hac farzdır.

Hac, insanın bilgisini ve kültürünü artırır. Birçok milletten hac ibadeti için gelen Müslümanlar, birbirlerinin kültürlerini tanır ve birbirleri hakkında bilgi edinme fırsatı bulur. Diğer Müslüman kardeşiyle tanışır; sevinçlerine ortak olur ve dertleriyle dertlenir. Onlarla birlikte omuz omuza ibadet eder. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yaşadığı yerleri görür ve kutsal yerleri görmenin heyecanını yaşar. Duygu ve düşüncelerini zenginleştiren hacılar, ibadetlerini hakıyla tamamladıklarında hayata bakışları değişir ve yaşam tarzları daha da güzelleşir. Yeniden doğmuş gibi yeni bir hayata başlamanın mutluluğunu ve huzurunu yaşar.

2. Haccın Yapılışı

Haccın nasıl yapıldığını anlayabilmek için hac ile ilgili bazı kutsal mekânları tanımak ve bazı kavramları bilmek gerekir.

Hac ile İlgili Bazı Mekânlar

KÂBE:

Kâbe, Allah'a (c.c.) ibadet etmek için yapılan yeryü- zündeki ilk mabettir. Kâbe'ye Yüce Allah'ın evi anlamına gelen Beytullah adı da verilir. Ortasında Kâbe'nin bulunduğu, insanların tavaf yaptığı, namaz kıldığı büyük alana da "Mescid-i Haram" denir. Kâbe'nin güneydoğu köşesinde siyah taş anlamına gelen Hacerülesved bulunur. Tavafa Hacerülesved'in bulunduğu köşeden başlar.

ARAFAT:

Mekke'de bulunan ve Zilhicce'nin 9. günü tüm hacı adaylarının toplandığı bir alandır. Mahşeri andıran Arafat'ta hacı adayları, Allah (c.c.) ile baş başa kalır ve günahlarından arınmaya çalışır. Belirlenen süre içerisinde Arafat'ta bulunmayan hacılar o yıl hac ibadetini yapmış sayılmaz.

MİNA:

Kurban Bayramı'nda kurban kesilen ve şeytan taşlanan yerdir. Burada hacı adayları, şeytan taşlayarak içlerindeki kötü duygu ve düşüncelerden arınır ve Allah'tan (c.c.) af diler.

MÜZDELİFE:

Arafat ile Mina arasında yer alan bölümdür. Arafat'tan sonra Mina'ya giden hacılar Müzdelife'de durur ve ikinci vakfesini yapar. Allah'a (c.c.) yakınlaşmak için zikir ve dua eder.

SAFA MERVE:

Kâbe'nin iki yüz metre güneydoğusunda ve bugün Mescid-i Haram sınırları içinde kalan iki tepedir. Bu tepelerin birbirine uzaklıkları yaklaşık üç yüz elli metredir. Hz. İbrahim (a.s.), eşi Hz. Hacer'i ve oğlu Hz. İsmail'i (a.s.) Allah'ın (c.c.) emriyle burada bırakınca Hz. Hacer, Safa ve Merve tepeleri arasında koşarak oğluna su aramaya başlamıştır. Çölün ortasında hem oğluna bakan hem de su arayan Hz. Hacer yorgun adımlarla oğlunun yanına geldiğinde zembem görmüş ve çok şaşırmıştır. Yüce Allah'ın bu ikramı o güzel günden bugünlere kadar devam etmektedir.

İHRAM:

İhram sözlükte; haram kılmak, kendini sakındırmak gibi anlamlara gelir. Dinî terim olarak hac veya umreye niyet eden kimseye diğer zamanlarda yapması helal olan bazı davranışların, bu ibadetler esnasında haram kılınmasıdır. Saç, sakal ve tırnak kesmek, koku sürünmek bu davranışlardandır.

TELBİYE:

Telbiye, ihrama giren kişinin Kâbe'ye varıncaya kadar yolculuğu esnasında yaptığı bir duadır.* Hz. Muhammed (s.a.v.) ahabına telbiye duasını şu şekilde öğretmiştir: "Lebbeyk Allâhümme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk! İne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk. Lâ şerîke lek!"(Müslim, Hac, 19.)

VAKFE:

Vakfe, bir yerde kısa da olsa durmak demektir. Arafat'ta Zilhicce'nin dokuzuncu gününe rastlayan arife günü bir süre bulunmak haccın farzlarındanr.

TAVAF:

Tavaf, Kâbe'nin güneydoğu köşesinde bulunan Hacerülesved'in hizasından başlayarak saat yönünün tersine doğru yedi defa Kâbe'nin etrafında ibadet amacıyla dönmektir. Her bir dönüşe şavt denir. Yedi şavt bir tavaftır.

SA'Y:

Sa'y; hac veya umre ibadeti sırasında Kâbe'nin yanında bulunan Safa ile Merve tepeleri arasında Safa tepesinden başlayarak Merve tepesine doğru dört gidiş, üç geliş olmak üzere yedi kez gidip gelmektir.

Hac nasıl yapılır:

- Mikat sınırında yıkanılır, abdest alınır ve ihrama girilir.
- Hacerül esved'den başlayarak tavaf yapılır.
- Safa ve Merve tepeleri arasında sa'y yapılır.
- Kurban bayramı arefesinde öğleden sonra Arafat'ta vakfe yapılır.
- Aynı gün güneş batınca Müzdelife'ye gidilir. Burada akşam ve yatsı namazları birleştirilir ve bayram sabahına kadar müzdelife vakfesi yapılır.
- Bayramın birinci günü Mina'da şeytan taşlanır, ardından kurban kesilir.

- Sonra tıraş olunarak ihramdan çıkılır.
- Daha sonra farz olan ziyaret tavafı yapılır.
- Hac görevini böylece yerine getirenler Mekke'den ayrılmadan önce son kez Kabe'yi tavaf ederler. Buna "veda tavafı" denir.

Haccın farzları: İhram, tavaf, vakfe.

3. Umre ve Önemi

Umre, sözlükte ziyaret etmek anlamına gelir. Dinî bir terim olarak ise umre, hac mevsiminin dışında istenilen bir vakitte ihrama girip tavaf ve sa'y ibadetini yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkarak yapılan bir ibadettir. Her Müslüman kutsal toprakları ziyaret etmek, Kâbe'nin karşısında namaz kılmak ve dua etmek ister. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yaşadığı topraklarda gezmek, namaz kıldığı yerlerde namaz kılmak, vahyin indirildiği mekânlarda Kur'an okumak Müslümanların en büyük hayalleri içerisinde yer alır. Hac ibadetini yerine getirme fırsatı bulamayan veya kutsal toprakları özleyen Müslümanlar, umre amacıyla bu güzel topraklara gider ve ziyaretlerini yerine getirir.

Hac ve Umre arasındaki farklar:

- 1- Hac farz, umre sünnettir.
- 2- Hac belirli zamanlarda yapılır, umre ise hac zamanı dışında her zaman yapılabilir.
- 3- Bir yıl içinde ancak bir kez hac yapılabilir, umre ise birden çok yapılabilir.
- 4- Umrede sadece **ihrama** girilerek Kabe **tavaf** edilir ve **sa'y** yapılır.
- 5- Umrede **vakfe**, **şeytan taşlama** ve **kurban kesme** yoktur.

4. Kurban İbadeti ve Önemi

Kurban: Allah'a yaklaşmak ve O'nun rızasını kazanmak amacıyla belirli bir zamanda (Zilhicce ayında) uygun özellikleri taşıyan bir hayvanı kesmek demektir.

Kurban kesmek vacib bir ibadettir.

"Onların ne etleri ne de kanları Allah' ulaşmaz. Fakat sizin takvanız (Allah'ın emirlerine olan bağlılığınız) O'na ulaşır. " (Hac suresi, 37. ayet)

Kurban edilecek hayvanın cinsine göre belli bir yaşa gelmesi ve herhangi bir özü- nün bulunmaması gerekir. Kurbanı kesecek kişi bu işin ehli olmalıdır. Bu nedenle kurban kesmeyi bilmeyen bir Müslüman, kesim işlemi için bir vekil tayin edebilir. Kurban kesilirken hayvana iyi davranılmalı ve ona eziyet verici davranışlardan kaçınılmalıdır. Kesim yerinde çevre temizliğine ve sağlık kurallarına uyulmalıdır. Allah (c.c.) rızası için ibadet ederken başka insanlara rahatsızlık verilmemelidir.

Kurban Bayramı dışında kesilen kurban çeşitleri de vardır. Bunlardan biri adak kurbanıdır. Adak kurbanı bir işin veya isteğin gerçekleşmesi durumunda kesmek için Allah'a (c.c.) söz verilen ve gerçekleştiği takdirde kesilmesi gereken kurbanlardır. Bu kurbanı kesmenin hükmü vaciptir.

Örneğin, "Hakkıyla şu işi başarırsam bir kurban keseceğim." diye söz veren kimse işi başardığında adadığı kurbanı kesmesi gerekir. Kurbanı adayan kişi ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler kurban etinden yiyemez. Kurbanın tamamını ihtiyacı olan kimselere dağıtır.

Dinimizde yer alan başka bir kurban çeşidi de akika kurbanıdır. Akika kurbanı, ailelerin çocukları dünyaya geldiğinde Allah'a (c.c.) şükretmek amacıyla kestiği kurbandır. Aileler, çocukları doğduğunda imkânları dâhilinde bu kurbanı keserler. Akika kurbanı kesen kimse, bu kurbandan yiyebilir ve ailesine yedirebilir. Çevresindeki yakınlarına ikram eder ve ihtiyacı olanlarla paylaşır.

5. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. İsmail (a.s.)

Hz. İbrahim (a.s.), Hz. Hacer'le evlendi. Allah (c.c.), Hz. İbrahim'e (a.s.) akıllı ve edepli bir oğul müjdesi verdi. Hz. İbrahim de (a.s.) oğluna, İsmail adını koydu. Hz. İbrahim (a.s.), eşi Hacer'i ve

oğlu İsmail'i (a.s.) alarak Őam'dan Mekke'ye geldi. İssız, kurak ve kimsenin bulunmadığı bir tepeye Hz. Hacer'i ve oğlunu bıraktı. Onların yanına biraz hurmayla su koydu. Burada onları tek başına bırakıp geri dönmek üzere yola koyuldu.

Çölün ortasında suyu tükenen tepelere çıkarak gelen geçen var mıdır, su var mıdır, diye dolandı. Bu arayışlardan sonra ise Allah (c.c.) Hz. Hacer'e bebeği için zezemi ikram etti.

Hz. İbrahim (a.s.) zaman zaman oğlunu ve eşini ziyaret etmek için Mekke'ye geldi, onlarla ilgilenip vakit geçirdi. Oğlu babasıyla beraber yürüyüp gezecek çağa erişince Hz. İbrahim (a.s.), Allah (c.c.) tarafından Hz. İsmail ile imtihan edildi. Bu imtihanı kazandılar. Baba ve oğul Allah'ın (c.c.) emrine itaat edince mükafatlandırıldı. Aradan yıllar geçti, Hz. İsmail (a.s.) büyüdü ve evlendi. Hz. İbrahim (a.s.) bir gün oğlunu ziyarete geldi.

Hz. İbrahim (a.s.) oğluna:

- Ey İsmail! Rabbin kendisi için bir ev inşa etmemi bana emretti, dedi.

Hz. İsmail (a.s.):

- O halde Rabbinin emrini yerine getir, diye cevap verdi.

Hz. İbrahim (a.s.):

- Ancak Yüce Allah senin de bu evi yapmamda bana yardım etmeni istedi, diye karşılık verince,

Hz. İsmail (a.s.):

- Öyleyse yardım ederim, diyerek her türlü yardıma hazır olduğunu ifade etti.

Baba oğul Kâbe'nin temelini atıp duvarlarını yükseltmeye başladı. Hz. İsmail (a.s.) babasına taş getirerek yardım etti ve nihayet Kâbe tamamlandı. Böylece yeryüzündeki ilk mabet dualar eşliğinde inşa edilmiş oldu.

Günümüzde de dünyanın dört bir yanından gelen Müslümanlar, Kâbe'nin çevresinde dönerek ibadet etmekte ve Yüce Allah'a dualar eşliğinde şükretmektedir.

6. Bir Ayet Tanıyorum: En'am Suresi 162. Ayet ve Anlamı

Peygamberlerin tevhid mücadelesine rağmen Allah'ı (c.c.) inkâr edenler daima var olmuştur. Yüce Allah En'am suresi 162. ayetiyle inanmayan veya putlara tapan bu kimselere karşılık Müslümanların namazıyla, niyazıyla, kurbanıyla, doğumundan ölümüne kadar bütün varlığıyla hayatının tamamını Yüce Allah'a adamasını emretmiştir. Çünkü hayatlarını Allah'a (c.c.) adayanlar muhakkak kurtuluşa erecektir. İnkâr edenler ve kötü- lükte direnenler ise Yüce Allah'ın huzuruna varılacağı gün gerçeği apaçık göreceklerdir.

Okunuşu:

"Kul inne salâtî ve nüsükî ve mahyâye ve mematî lillahi Rabbi'l âlemîn."

Anlamı:

"De ki: 'Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir.'"